28/05/2021

Ο αμερικανικός Φιλελληνισμός τα χρόνια της Επανάστασης στη Γεννάδειο Βιβλιοθήκη

/ Ελλάδα 1821 - 2021

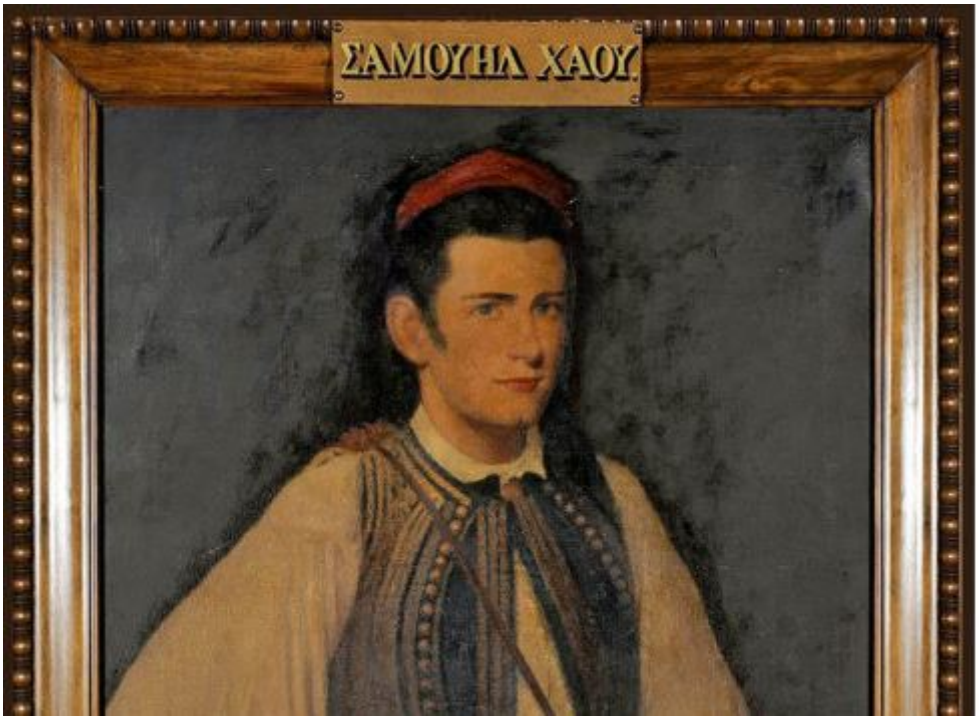

Το άγαλμα «Η Ελληνίδα σκλάβα» του Αμερικανού γλύπτη Χίραμ Πάουερς ξεχωρίζει στην έκθεση της Γενναδείου Βιβλιοθήκης με θέμα τον Αμερικανικό Φιλελληνισμό και την κατανόηση των διαπολιτισμικών σχέσεων Ελλάδας και Αμερικής τον 19ο αιώνα, αιώνα επαναστάσεων.

Πρόκειται για πορσελάνινο αντίγραφο του γυναικείου γλυπτού, το πρώτο γυμνό Αμερικανού γλύπτη, το 1843, που εκτέθηκε δημόσια προκαλώντας τις αντιδράσεις των Αμερικανών πουριτανών. Αναπαριστά μια νεαρή Ελληνίδα, απογυμνωμένη και αλυσοδεμένη σ’ ένα σκλαβοπάζαρο της Ανατολής. Έγινε διάσημο στην Αμερική, γιατί συνδέθηκε με τη μακρόχρονη διαμάχη για το ζήτημα της δουλείας στις ΗΠΑ.

Η έκθεση, με τίτλο «Γενναίοι και Ελεύθεροι. Αμερικανοί Φιλέλληνες και ο ένδοξος Αγώνας των Ελλήνων» μέσα από σπάνια αρχεία, πίνακες ζωγραφικής, χαρακτικά και φιλελληνικά αντικείμενα τέχνης, διαπερνά και εξερευνά τις σχέσεις και διασυνδέσεις των δύο χωρών για περισσότερο από 200 χρόνια.

Ζωντανεύει τη μορφωμένη ελίτ της Βοστώνης και τη μελέτη της νέας ελληνικής γλώσσας από Αμερικανούς ακαδημαϊκούς που θα οδηγήσει κάποιους να έρθουν να πολεμήσουν για την Ανεξαρτησία της Ελλάδας. Αναφέρεται στην απήχηση της ανθρωπιστικής βοήθειας στον άμαχο ελληνικό πληθυσμό που δημιούργησε το φαινόμενο, το οποίο οι Αμερικανοί ονόμασαν «ελληνικός πυρετός».

Το φιλελληνικό κίνημα ξεκίνησε στις ΗΠΑ με την προώθηση από τον σπουδαίο ελληνιστή, ακαδημαϊκό και πολιτικό Έντουαρντ Έβερετ, της έκκλησης που έστειλαν τον Μάρτιο του 1821 ο Μαυρομιχάλης και η Μεσσηνιακή Σύγκλητος προς τον Αμερικανικό λαό. Ο Έβερετ ήταν ο πρώτος κάτοχος της έδρας Ελληνικών στο Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ.

«Συγκινημένοι από την εξέγερση των Ελλήνων ενάντια στην οθωμανική κυριαρχία, οι Αμερικανοί φιλέλληνες πυροδότησαν το δημόσιο αίσθημα και τη συμπάθεια υπέρ της Ελλάδας, συγκέντρωσαν χρήματα και προμήθειες για να βοηθήσουν τον Αγώνα και πίεσαν τους πολιτικούς τους εκπροσώπους να αναγνωρίσουν την ελληνική ανεξαρτησία. Εξαιτίας όμως της κυβερνητικής πολιτικής ουδετερότητας που καθιερώθηκε από το δόγμα Μονρόε, η βοήθεια προς την Ελλάδα δεν ήρθε από το κράτος αλλά από ιδιώτες που στήριξαν την Ελληνική Επανάσταση ιδρύοντας φιλελληνικά κομιτάτα σε όλες τις Ηνωμένες Πολιτείες, τα οποία διοργάνωναν εσπερίδες, συγκέντρωναν χρήματα, ρουχισμό, τρόφιμα για τον άμαχο ελληνικό πληθυσμό», εξήγησε στη διάρκεια ξενάγησης η Μαρία Γεωργοπούλου, διευθύντρια της Γενναδείου Βιβλιοθήκης και επιμελήτρια της έκθεσης,

Στην έκθεση παρακολουθούμε την ιστορία αστών Αμερικανών εθελοντών που ταξίδεψαν από τη μακρινή Αμερική για να πολεμήσουν στο πλευρό των Ελλήνων, όπως ο νεαρός Τζορζ Τζάρβις από τη Νέα Υόρκη που ήρθε στην Ελλάδα, φόρεσε φουστανέλα και εντάχθηκε σε σώμα Ελλήνων πολεμιστών που του έδωσαν το όνομα «Καπετάν Ζέρβης».

Ο πιο γνωστός Αμερικανός φιλέλληνας, ο Σάμιουελ Χάου, γιατρός από τη Βοστώνη και πολέμιος της δουλείας, ήταν θαυμαστής του Λόρδου Βύρωνα και του ελληνικού πολιτισμού. Εντάχθηκε στις ελληνικές δυνάμεις και από το 1826 υπηρέτησε ως γιατρός στη ναυαρχίδα του ελληνικού στόλου, «Καρτερία». Με έντονη ανθρωπιστική δράση, ο Χάου παρείχε απασχόληση σε Έλληνες στην κατασκευή του λιμανιού της Αίγινας και στη συνέχεια οραματίστηκε έναν πρότυπο οικισμό για 200 προσφυγικές οικογένειες από το Αϊβαλί, τη Χίο, την Αθήνα, ο οποίος όμως δεν κτίστηκε ποτέ. Επέστρεψε στη Βοστώνη το 1831, έγινε διευθυντής σε Σχολή Τυφλών και επανήλθε με την οικογένειά του, όταν ξέσπασε η εξέγερση στην Κρήτη το 1866, για να προσφέρει βοήθεια στους Κρήτες πρόσφυγες.

Στην έκθεση, επίσης, γίνεται αναφορά στον λόρδο Βύρωνα, αγαπημένο ήρωα του Γεννάδιου, όπως, επίσης, στην αλληλογραφία του Αδαμάντιου Κοραή με τον Τόμας Τζέφερσον, επίσης από τη συλλογή του Ιωάννη Γεννάδιου, η οποία ανήκει στην Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα.

Η έκθεση «Γενναίοι και Ελεύθεροι. Αμερικανοί Φιλέλληνες και ο ένδοξος Αγώνας των Ελλήνων» στη Γεννάδειο Βιβλιοθήκη (Σουηδίας 54, αίθουσα Ιωάννης Μακρυγιάννης) θα διαρκέσει έως τις 19 Δεκεμβρίου.

ΣΑΜΟΥΗΛ ΧΑΟΥ

πηγή: archaiologia.gr